



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Nucleus Juris Canonici**

**Thenhaven, Bernhard**

**Coloniæ Agrippinæ, 1739**

III. De Libelli oblatione. D. 3.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63382](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63382)

jectio juramenti per se non mutat forum, sed forum foro accumulatur, ut Judex tam saecularis quam Ecclesiasticus de tali Causa cognoscere possit; quamvis ratione illius etiam laicus ad Forum Ecclesiasticum trahi queat.

### TITULUS III.

#### *De Libelli Oblatione.*

**L**IBELLUS est scriptura brevis, claram continens actionem, seu intentionem Actoris ad condemnationem Rei concludens, offerenda Judici & per hunc Reo communicanda, ut is spatio 20 dierum deliberare possit, an cedendum sibi sit vel iudicio contendendum. Proinde libellus virtualiter continet Syllogismum, in quo causa seu ratio petendi desumpta ex jure constituit Majorem, facti narratio Minorem, petitio conclusionem. Requisita ad ordinatum libellum hoc versu sunt expressa:

Quis, Quid, coram Quo, Quo jure petatur,  
& à quo,

Rectè compositus quisque libellus habet. Dicitur 1.<sup>mo</sup> *Scriptura*, quia in iudicio ordinario juxta *c. s. h. t.* actorem oportet actionem suam libelli serie declarare, ut Judex eo inspecto sciat, super qua re cognoscere & sententiare debeat.

2.<sup>dò</sup> *Claram continens Actionem*, non quidem nomine proprio, sed saltem per æquipollens, ut Reus ritè possit intelligere, quid, quale, quantum & ex quo titulo petatur. Hinc C. 2. *b. t.* „Cum in lite super „quadam terra fratribus T. & R. qui plus „res terras habebant, oblatus fuisset liber „lus, postulârunt, ut terra ista ostenderetur „eisdem; quod, cum Judices factum „denegarent, appellationem ad se factam „Pontifex recepit; & si quid postea attentatum sit, in irritum revocari jussit. Item C. 3. „Cum F. à P. super quadam pecuniæ „summa (cujus causam nolebat P. exprimeremere) conventus ad Pontificem appellasset, is appellatione admittens contractum „in irritum revocat. 3.<sup>tiò</sup> *Ad condemnationem Rei concludens* vel formaliter, si intentetur actio civilis, v. g. hoc modo: *Petenti mihi juxta allegata restitui hunc agrum solvi tantam summam pecuniæ, &c.* vel æquivalenter, si intentetur actio mere criminalis, quia hæc propositâ lex ipsa concludit, determinando pœnam vel certam vel juxta arbitrium Judicis delicto proportionatam.

2. Ex his inferunt DD. 1.<sup>mò</sup> Quòd liber regulariter non debeat esse generalis nec incertus, nec alternativus seu ambiguous, v. g. petendo aliquem fundum

determinatè, aut hunc vel illum disjunctivè; aliàs à judicio, præsertim parte opponente, repelli potest. Si tamen talis libellus sit admissus, & in progressu Causæ ad certitudinem relatus, tunc poterit Judex juxta illum sententiam proferre; nam libellum etiam post litem contestatam usque ad sententiam definitivam posse emendari, (salvâ ipsius substantiâ, ita ut nec res petita nec causa petendi mute- tur) ut tollatur obscuritas, docet commu- nis. Dixi *Regulariter*, quia si non petatur res particularis, sed res continens in se plures particulares, non est necessè, sin- gulas in libello specificè exprimere, sed sufficit petitio generalis, dicendo v. g. *Pe- to mihi restitui hæreditatem à Titio re- lictam, castrum cum juribus & pertinen- tiis, fundum cum fructibus perceptis, &c.* ac evictâ lite tempore executionis super iis cognoscendum. Item quandoque ad- mittitur libellus alternativus, v. g. dum is, cui disjunctivè aliquid legatum est, petit hoc vel illud sibi præstari ab hærede; Creditor traditionem hypothecæ vel solu- tionem debiti; læsus ultrà dimidium vel supplementum justii pretii, vel rei emptæ restitutionem, &c.

2. In libello semper exprimendam esse causam petendi; & quidem, si intentetur

actio in rem, ad illius vindicationem, sufficit exprimere causam proximam seu dominium vel quasi dominium, non autem tenetur Actor exprimere remotam seu ex qua dominium acquisierit, quamvis eam postea in prosecutione causae teneatur indicare & probare. Econtra si intentetur actio personalis, non sufficit exprimere causam proximam nempe obligationem ex parte Rei; sed exprimens da est causa remota, ex qua fit orta obligatio, v. g. an ex mutuo, empto, &c. & Disp. est; quia cum dominium in solidum non possit esse penes plures, expressa hac causâ Reus agnoscere valet, utrum cedere an contendere debeat; quod non potest, si intentata actione personali non exprimat causa remota, quia contingere potest, ut, si Actor eam exprimat, Reus statim fateatur, se rem petitam debere contingere etiam potest, ut, si Actor eam exprimat, Reus iudicet, se ex ea nihil debere.

3. Conclusioni libelli civilis solet adijci hæc clausula salutaris: „Super his omnibus peto mihi jus & justitiam administrari omni meliori modo & formâ, quæ de jure, statuto vel consuetudine fieri potest, protestando de expensis.“ Quæ virtute hujus clausulæ viderur Actor

omne suum jus, etiam quoad accessoria ex illa actione provenientia, ut lucrum cessans, damnum emergens, &c. in iudicium deduxisse, ut possit Judex Reum in res expressè non petitas, & victum in expensas condemnare, quod juxta multorum doctrinam aliàs non potest; quia *arg. l. ult. C. de Fideicom. libert. Fatuus est Judex, qui ultra petita judicat.*

## TITULUS IV.

*De mutuis Petitionibus.*

I. Post porrectum Judici libellum fit citatio Rei, quæ est actus legitimus, quo quis mandato Judicis juris experiundi causâ in iudicium vocatur. Si Reus comparens viso libello Actoris, quo quid à se petit, vicissim oblato libello petat aliquid ab Actore, sunt MUTUÆ PETITIONES, seu conventio coram Judice ex parte actoris, & reconventio ex parte Rei, quæ germanicè dicitur *Wider- oder Gegen-Klag.* Hæc locum habet non solum coram iudice ordinario, sed etiam delegato, ut patet ex c. i. h. t. ubi mandat Pontifex delegatis suis: „ Ut reconventi compellantur „ coram iis super quæstionibus propositis „ in continenti respondere, ut vicissim ra- „ tiones partium audientes concordiam vel